Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

20013 m. kovo 7 d.*

„Aplinka — Direktyva 2003/87/EB — Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema — Pereinamojo laikotarpio taisyklės dėl suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo nuo 2013 m. — Apskaičiuojant apyvartinių taršos leidimų paskirstymą taikytini santykiniai taršos rodikliai — Vienodas požiūris — Proporcingumas“

Byloje T-370/11

Lenkijos Respublika, atstovaujama M. Szpunar, B. Majczyna, C. Herma ir M. Nowacki,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą E. White, K. Herrmann ir K. Mifsud-Bonnici,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimą 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės (OL L 130, p. 1),

BENDRASIS TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas A. Dittrich (pranešėjas), teisėjai I. Wiszniewska-Białecka ir M. Prek,

posėdžio sekretorė C. Heeren, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. lapkričio 28 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba priėmė Direktyvą 2003/87/EB, kuria nustatyta šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos [apyvartinių taršos] leidimų [prekybos] sistema Bendrijoje ir kuria iš dalies pakeista Tarybos direktyva 96/61/EB (OL L 275, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 631), paskutinį kartą iš dalies pakeista 2009 m. balandžio

* Proceso kalba: lenkų.

23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (OL L 140, p. 63; toliau – Direktyva 2003/87). Ši šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema nustatyta siekiant sumažinti tokių dujų išmetimą Europos Sąjungoje.

2 Pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnį Europos Komisija priima visai Sąjungai taikomas ir visiškai suderintas įgyvendinimo priemones dėl apyvartinių taršos leidimų suderinto nemokamo paskirstymo. Šiuo tikslu Komisija, be kita ko, turi nustatyti kiekvieno sektoriaus santykinius taršos rodiklius ir kaip atskaitos tašką šiuo atveju imti 10 % veiksmingiausių sektoriaus arba jo pošakio įrenginių Sąjungoje vidutines eksploatavimo charakteristikas 2007 ir 2008 m. Remiantis šiais santykiniais taršos rodikliais, nuo 2013 m. kiekvienam atitinkamam įrenginiui apskaičiuojamas nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius.

3 2011 m. balandžio 27 d. Komisija priėmė Sprendimą 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės (OL L 130, p. 1; toliau – ginčijamas sprendimas). Pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnį jis taikomas suteikiant nemokamus apyvartinius taršos leidimus Direktyvos 2003/87 III skyriuje nurodytiems stacionariems įrenginiams prekybos laikotarpiais nuo 2013 m., išskyrus pereinamuoju laikotarpiu suteikiamus nemokamus apyvartinius taršos leidimus elektros energijos gamybai modernizuoti pagal šios direktyvos 10c straipsnį. Remiantis ginčijamo sprendimo 1 konstatuojamąja dalimi, siekiant, kad tinkamai veiktų rinka, suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičių būtina nustatyti prieš prasidedant prekybos laikotarpiui. Ginčijamo sprendimo I priede Komisija nustatė Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje nurodytus santykinius taršos rodiklius.

Procesas ir šalių reikalavimai

4 2011 m. liepos 8 d Lenkijos Respublika Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė šį ieškinį.

5 Atsižvelgdamas į teisėjo pranešėjo pranešimą, Bendrasis Teismas (septintoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.

6 Per 2012 m. lapkričio 28 d. posėdį buvo išklausytos šalys ir jų atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus. Per šį posėdį Lenkijos Respublika pažymėjo, kad argumentai, susiję su chemijos pramonės ir perdirbimo sektoriais, kuriuos ji nurodė pateikdama ieškinio pagrindą dėl proporcingumo principo pažeidimo, skirti tik pagrįsti šį pagrindą ir nėra savarankiškas ieškinio pagrindas.

7 Lenkijos Respublika Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

8 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš Lenkijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

9 Grįsdama ieškinį Lenkijos Respublika remiasi keturiais pagrindais. Pirmasis pagrindas susijęs su SESV 194 straipsnio 2 dalies antros pastraipos, taikomos kartu su 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktu, pažeidimu, remiantis tuo, kad Komisija neatsižvelgė į kiekvienos valstybės narės specifiką kuro srityje, kai apskaičiuodama išmetamų teršalų rodiklius naudojo gamtinių dujų pamatinę efektyvumo vertę ir gamtines dujas laikė referenciniu kuru. Antrasis pagrindas susijęs su tariamu vienodo požiūrio principo ir SESV 191 straipsnio 2 dalies, taikomos kartu su jo 3 dalimi, pažeidimu dėl to, kad rengdama ginčijamą sprendimą Komisija neatsižvelgė į Sąjungos regionų padėties skirtumus. Trečiasis pagrindas susijęs su proporcingumo principo pažeidimu dėl to, kad Komisija ginčijamame sprendime nustatė griežtesnius santykinius išmetamų teršalų rodiklius, nei reikalaujama pagal Direktyvos 2003/87 tikslus. Ketvirtasis pagrindas susijęs su tariamu Direktyvos 2003/87 10a straipsnio, taikomo kartu su jos 1 straipsniu, pažeidimu ir tuo, kad Komisija neturėjo kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su SESV 194 straipsnio 2 dalies antros pastraipos, taikomos kartu su 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktu, pažeidimu

10 Lenkijos Respublika tvirtina, kad priėmusi ginčijamą sprendimą Komisija pažeidė SESV 194 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, taikomą kartu su SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktu, nes šis sprendimas paveikia valstybės narės teisę apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą jos energijos tiekimo struktūrą. Jos nuomone, priimdama taisykles tam, kad apibrėžtų tam tikrų produktų, pagamintų įrenginiuose, kuriems taikoma šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, santykinius išmetamų teršalų rodiklius, Komisija teikė pirmenybę gamtinėms dujoms, kurios daugiausia naudojamos tik kai kuriose valstybėse narėse, palyginti su kitomis kuro rūšimis, pavyzdžiui, anglimi, kuri naudojama kaip pagrindinė kuro rūšis kitose valstybėse narėse. Komisija gamtines dujas pasirinko kaip referencinį kurą tam, kad apibrėžtų produkto, šilumos ir kuro santykinius taršos rodiklius. Atsižvelgiant į tai, kad anglies technologijos sukeliamas teršalų išmetimo intensyvumas nuolat mažėja, šis pasirinkimas yra savavališkas ir nepagrįstas. Taigi įrenginiui, kuris naudoja naujausią anglies technologiją, bus suteikta mažiau nemokamų apyvartinių taršos leidimų nei kitam įrenginiui, kuris naudoja senesnę, tačiau gamtinėmis dujomis paremtą technologiją, o dėl to smarkiai sumažėtų anglies technologiją naudojančių įmonių konkurencingumas. Ši situacija lemtų jų gamybos sumažinimą, taigi ir bendrojo vidaus produkto (BVP) sumažėjimą valstybėse narėse, kuriose anglis naudojama kaip pagrindinis kuras, ir „anglies dioksido nutekėjimą“, t. y. Sąjungoje įsteigtų įmonių, veikiančių sektoriuose, kurie patiria stiprią tarptautinę konkurenciją, veiklos perkėlimą į trečiąsias valstybes, kuriose reikalavimai šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo srityje yra ne tokie griežti. Įmonių perorientavimas įsigyti dujų technologiją dėl ginčijamo sprendimo padidintų atitinkamos valstybės gamtinių dujų poreikius, sutrikdytų jos energinį balansą ir priverstų ją iš naujo apibrėžti visą savo energetikos politiką.

11 Pirma, kalbant apie tariamą SESV 194 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pažeidimą, reikia pažymėti, kad ši nuostata įtraukta Lisabonos sutartimi ir susijusi su institucijų priemonėmis, priimamomis energetikos politikos srityje pagal šios dalies pirmą pastraipą.

12 Iš tiesų pagal SESV 194 straipsnio 2 dalies pirmą ir antrą pastraipas jo 1 dalyje nurodytos priemonės, būtinos Sąjungos tikslams energetikos srityje pasiekti, neturi poveikio valstybės narės teisei apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą, nepažeidžiant SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto.

13 Ginčijamas sprendimas yra Direktyvos 2003/87 įgyvendinimo priemonė, nes jo teisinis pagrindas yra šios direktyvos 10a straipsnis. Savo ruožtu šios direktyvos teisinis pagrindas yra EB 175 straipsnio 1 dalis (po pakeitimo – SESV 192 straipsnio 1 dalis). Todėl ginčijamas sprendimas yra priemonė, priimta aplinkos politikos srityje, o ne priemonė, priimta pagal SESV 194 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą.

14 Priešingai, nei tvirtina Lenkijos Respublika, Direktyvos 2003/87 ir ginčijamo sprendimo preambulės formuluotės, kuriose nurodama, pirma, EB sutartis ir būtent jos 175 straipsnio 1 dalis ir, antra, Direktyva 2003/87 bei jos 10a straipsnis, neleidžia daryti išvados, kad visos EB sutarties ar Direktyvos 2003/87 nuostatos yra šios direktyvos ar ginčijamo sprendimo teisiniai pagrindai. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos akto teisinio pagrindo parinkimas turi būti grindžiamas objektyviais kriterijais, kuriems gali būti taikoma teisminė kontrolė, įskaitant šio akto tikslą ir turinį. Šiuo atveju Direktyva 2003/87 buvo priimta remiantis vieninteliu teisiniu pagrindu, t. y. EB 175 straipsnio 1 dalimi, o šios direktyvos 10a straipsnis yra vienintelis ginčijamo sprendimo teisinis pagrindas (šiuo klausimu žr. 2008 m. lapkričio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą*, C-155/07, Rink. p. I-8103, 34–38 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

15 Todėl, kadangi ginčijamas sprendimas priimtas remiantis direktyva, kuri nepatenka į SESV 194 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos taikymo sritį, o Lenkijos Respublika šios direktyvos teisinio pagrindo pasirinkimo neginčijo, kaltinimą, susijusį su šios nuostatos antros pastraipos pažeidimu, bet kuriuo atveju reikia atmesti.

16 Ši išvada nepaneigiama Lenkijos Respublikos argumentais, kad kiekvieno Sąjungos akto teisėtumas vertinamas atsižvelgiant į visas Sutarties nuostatas, o ne tik į nuostatas, susijusias su politika, kurios tikslai turi būti pasiekti konkrečiu aktu. Šiuo klausimu Lenkijos Respublika tvirtina, kad SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyta valstybės narės teisė apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą, nepažeidžiant SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto. Ši teisė yra principas, susijęs su bet kuria Sąjungos politika, atsižvelgiant į SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto išimtį. Anot Lenkijos Respublikos, įgyvendinant kitą politiką priimtomis priemonėmis negali būti pažeidžiama ši teisė. Valstybės narės niekada nesuteikė Sąjungai išimtinės kompetencijos SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytoje srityje.

17 Tiesa, kad, remiantis SESV 194 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, priemonės, nustatytos pagal šios dalies pirmoje pastraipoje numatytą procedūrą ir būtinos Sąjungos politikos energetikos srityje tikslams, nurodytiems šio straipsnio 1 dalyje, pasiekti negali turėti poveikio valstybės narės teisei apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą. Tačiau nėra jokios priežasties manyti, kad SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatytas bendras draudimas daryti poveikį šiai teisei, taikytinas įgyvendinant Sąjungos politiką aplinkos srityje (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą*, C-490/10, 77 punktą). Viena vertus, SESV 194 straipsnis yra bendroji nuostata, skirta tik energetikos sričiai, taigi jame apibrėžiama sektorinė kompetencija (generalinio advokato P. Mengozzi išvados minėtam 2012 m. rugsėjo 6 d. Sprendimui *Parlamentas prieš Tarybą*, 33 punktas). Kita vertus, reikia pažymėti, kad SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje aiškiai nurodomas SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktas. SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad draudimas daryti poveikį valstybės narės teisei apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą taikomas nepažeidžiant SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto. Nors tiesa, kad pastaroji nuostata yra tik procedūrinio pobūdžio, vis dėlto joje numatytos specialios taisyklės, susijusios su Sąjungos politika aplinkos srityje. Tuo remiantis darytina išvada, kad SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyta teisė netaikoma nagrinėjamu atveju, nes ginčijamas sprendimas yra priemonė, kurią Sąjunga priėmė įgyvendindama savo politiką aplinkos srityje.

18 Reikia pažymėti, kad SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytos priemonės reiškia Sąjungos institucijų veiksmus energetikos politikos srityje (2001 m. sausio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Tarybą*, C-36/98, Rink. p. I-779, 54 punktas ir 2005 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-176/03, Rink. p. I-7879, 44 punktas). Tačiau SESV 192 straipsnio 2 dalis turi būti taikoma kartu su jo 1 dalimi. Pagal SESV 192 straipsnio 1 dalį Taryba priima sprendimą pagal joje numatytą procedūrą, kai sprendžia, kokių veiksmų Sąjungai reikia imtis, kad būtų pasiekti SESV 191 straipsnyje nurodyti Sąjungos politikos tikslai aplinkos srityje. Pagal SESV 192 straipsnio 2 dalį, nukrypstant nuo 1 dalyje numatytos sprendimų priėmimo procedūros, taikoma joje numatyta sprendimų priėmimo procedūra, kai Taryba priima joje nurodytas nuostatas ir priemones. Taigi iš pačios šių dviejų nuostatų formuluotės matyti, kad SESV 192 straipsnio 1 dalis iš esmės yra Tarybos aktų, priimtų siekiant įgyvendinti SESV 191 straipsnyje nurodytus tikslus, teisinis pagrindas. Tačiau SESV 192 straipsnio 2 dalis suformuluota taip, kad ji taikoma tada, kai kalbama apie joje nurodytas priemones, kaip antai turinčias nemažai įtakos valstybėms narėms, kai šios renkasi skirtingus energijos šaltinius ir savo energijos tiekimo bendrą struktūrą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą* 45 ir 46 punktus).

19 Antra, kadangi Lenkijos Respublika nurodo SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto pažeidimą, reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje numatyta, jog nukrypdama nuo 1 dalyje numatytos sprendimų priėmimo procedūros ir nepažeisdama SESV 114 straipsnio Taryba, spręsdama pagal specialią teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavusi su Parlamentu, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu (EESRK) bei Europos Sąjungos Regionų komitetu, vieningai priima priemones, turinčias nemažai įtakos valstybėms narėms, kai šios renkasi skirtingus energijos šaltinius ir savo energijos tiekimo bendrą struktūrą.

20 Reikia priminti, kad ginčijamas sprendimas yra Direktyvos 2003/87 įgyvendinimo priemonė ir kad jo pagrindas yra šios direktyvos 10a straipsnis. Šia nuostata Direktyva 2003/87 papildyta Direktyva 2009/29.

21 Kaip pripažįsta Lenkijos Respublika, ji nepateikė kaltinimų dėl Direktyvos 2009/29. Vadinasi, kadangi nepateiktas neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas dėl Direktyvos 2003/87 10a straipsnio, Lenkijos Respublika negali veiksmingai remtis SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto pažeidimu, kiek tai susiję su ginčijamu sprendimu, nes šis yra tik šio 10a straipsnio įgyvendinimo priemonė. Tačiau pažymėtina, kad į Lenkijos Respublikos argumentus, nurodytus dėl SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto, reikia atsižvelgti nagrinėjant tariamą Direktyvos 2003/87 10a straipsnio pažeidimą (žr. šio sprendimo 104–107 punktus).

22 Todėl pirmąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su vienodo požiūrio principo ir SESV 191 straipsnio 2 dalies, taikomos kartu su jo 3 dalimi, pažeidimu

23 Šį ieškinio pagrindą sudaro dvi dalys. Pirmoji dalis susijusi su tariamu vienodo požiūrio principo pažeidimu, o antroji – su tariamu SESV 191 straipsnio 2 dalies, taikomos kartu su šio straipsnio 3 dalimi, pažeidimu.

Dėl pirmos dalies, susijusios su vienodo požiūrio principo pažeidimu

24 Lenkijos Respublika iš esmės tvirtina, kad ginčijamame sprendime vienodai nustačiusi *ex ante* santykinius taršos rodiklius atitinkamiems įrenginiams nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičiui nustatyti Komisija savavališkai sudarė palankesnes sąlygas gamtines dujas naudojantiems įrenginiams, palyginti su kitus energijos šaltinius naudojančiais įrenginiais. Dėl to ji pažeidė vienodo požiūrio principą.

25 Visų pirma reikia pažymėti, kad ginčijamas sprendimas yra Direktyvos 2003/87, kurioje, remiantis jos 1 straipsniu, nustatyta šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema Sąjungoje, siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus šios rūšies dujų išmetimo mažinimas, įgyvendinimo priemonė. Pagal to paties straipsnio antrą pastraipą šioje direktyvoje taip pat numatyta gerokai sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, kad jis sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos.

26 Šiuo tikslu Direktyvos 2003/87 9 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad nuo 2013 m. kasmet išduodamas visas Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius turi mažėti tolygiai, pradedant skaičiuoti nuo 2008–2012 m. laikotarpio vidurio. Pagal to paties straipsnio antrą pastraipą Komisija turi paskelbti visą 2013 m. Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių. Šiuo klausimu ji priėmė 2010 m. spalio 22 d. Sprendimą 2010/634/ES, kuriuo patikslinamas bendras Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų, kurie 2013 m. turi būti išduoti pagal ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, skaičius ir panaikinamas Sprendimas 2010/384/ES (OL L 279, p. 34). Šis bendras skaičius paskirstomas pagal Direktyvos 2003/87 10, 10a ir 10c straipsniuose nurodytas taisykles. Taigi dalis apyvartinių taršos leidimų suteikiama nemokamai, remiantis šios direktyvos 10a straipsniu ir ginčijamu sprendimu. Kita šių apyvartinių taršos leidimų dalis suteikiama nemokamai elektros energijos gamybai modernizuoti pagal šios direktyvos 10c straipsnį. Visus apyvartinius taršos leidimus, kurie nesuteikiami nemokamai pagal šiuos 10a ir 10c straipsnius, nuo 2013 m. valstybės narės parduoda aukcionuose pagal šios direktyvos 10 straipsnį.

27 Pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2009/29 15 konstatuojamąją dalį apyvartinių taršos leidimų paskirstymas pagrįstas pardavimo aukcionuose principu. Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje ir ginčijamame sprendime, kurio teisinis pagrindas yra šis straipsnis, nustatoma pereinamojo laikotarpio nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo kitiems sektoriams nei Direktyvos 2003/87 10c straipsnyje nurodytam elektros energijos gamybos sektoriui sistema. Nemokamo suteikimo laikinasis pobūdis aiškiai matyti iš Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 11 dalyje nurodytų taisyklių, pagal kurias po 2013 m. nemokamai suteikiamų leidimų skaičius mažėja kiekvienais metais vienodomis dalimis, siekiant nuo 2020 m. pasiekti 30 %, o 2027 m. nemokamų taršos leidimų visai nebeskirti.

28 Siekdama nustatyti nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo tvarką Komisija pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą apibrėžė tris rūšis *ex ante* santykinių taršos rodiklių. Ji apibrėžė produkto santykinius taršos rodiklius, kai pagal ginčijamo sprendimo 5 konstatuojamąją dalį, atsižvelgiant į gamybos procesų sudėtingumą, pagal turimus produkto apibūdinimus ir klasifikacijas galima patikrinti gamybos duomenis ir visoje Sąjungoje suteikiant apyvartinius taršos rodiklius taikyti tą patį produkto santykinį taršos rodiklį. Tokiais atvejais, kai nebuvo įmanoma apskaičiuoti produkto santykinio taršos rodiklio, tačiau jį gaminant išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, dėl kurių gali būti suteikti nemokami apyvartiniai taršos leidimai, Komisija pasinaudojo bendraisiais alternatyviais skaičiavimo metodais, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 12 konstatuojamosios dalies. Taigi šilumos santykinis taršos rodiklis apibrėžtas šilumos vartojimo procesams, per kuriuos naudojamas išmatuojamas šilumnešis. Be to, neišmatuojamos šilumos vartojimo atvejams apibrėžtas kuro santykinis taršos rodiklis. Ginčijamo sprendimo 12 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad šilumos ir kuro santykinių taršos rodiklių vertės apskaičiuotos remiantis skaidrumo ir paprastumo principais, naudojant plačiai prieinamo kuro, laikytino antru pagal išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų veiksmingumą, pamatinę efektyvumo vertę, atsižvelgiant į efektyvaus energijos vartojimo būdus. Komisija šiuo klausimu nurodė, kad šis kuras yra gamtinės dujos. Jos nuomone, jei biomasė, kuri yra veiksmingiausias kuras pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, būtų pasirinkta kaip referencinis kuras, tai būtų lėmę labai mažą kiekį nemokamų apyvartinių taršos leidimų, skirtų šilumos gamybai ir kuro suvartojimui.

29 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia išnagrinėti, ar Komisija, ginčijamame sprendime nustačiusi produkto, šilumos ir kuro santykinius taršos rodiklius, pažeidė vienodo požiūrio principą.

30 Pagal vienodo požiūrio principą, kaip bendrąjį Sąjungos teisės principą, reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos - vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pateisinamas (2008 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.*, C-127/07, Rink. p. I-9895, 23 punktas ir 2012 m. kovo 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Estiją*, C-505/09 P, 64 punktas).

31 Pirma, kalbant apie ginčijamame sprendime apibrėžtus produkto santykinius taršos rodiklius, Lenkijos Respublika tvirtina, kad taikant juos vienodai įmonėms, naudojančioms gamtines dujas, ir įmonėms, naudojančioms anglį, išskiriančią didelį anglies dioksido (CO_2) kiekį, iškraipoma konkurencija vidaus rinkoje ir taip pažeidžiamas vienodo požiūrio principas. Jos nuomone, šių įmonių padėtis skiriasi dėl skirtingo kuro naudojimo. Tačiau be objektyvaus pateisinimo minėtos įmonės ginčijamame sprendime vertinamos vienodai. Siekiant, kad šis sprendimas būtų suderinamas su vienodo požiūrio principu, produkto santykinis taršos rodiklis turėtų būti tinkamai pataisytas, pavyzdžiui, atsižvelgiant į Lenkijos Respublikos pasiūlymą dėl kuro išmetamųjų teršalų parametrų.

32 Reikia konstatuoti, kad Komisija neneigia, jog vienodai vertino įrenginius, kurių padėtis skirtinga dėl skirtingo kuro naudojimo. Tačiau ji tvirtina, kad šis vienodas vertinimas ginčijamame sprendime yra objektyviai pateisinamas atsižvelgiant į Direktyvą 2003/87.

33 Pagal teismo praktiką toks vertinimas yra pateisinamas, jeigu jis pagrįstas objektyviu ir protingu kriterijumi (šiuo klausimu žr. 30 punkte minėto Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* 47 punktą).

34 Pagal ginčijamo sprendimo 5 konstatuojamąją dalį siekiant apibrėžti produkto santykinį taršos rodiklį nebuvo atsižvelgiama nei į geografinį pasiskirstymą, nei į naudotas technologijas, žaliavas ar kurą, siekiant neiškreipti santykinių pranašumų, susijusių su anglies dioksido išmetimo efektyvumu, visoje Sąjungos ekonomikoje ir kuo labiau suderinti pereinamojo laikotarpio nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimą.

35 Atsižvelgiant į Direktyva 2003/87 nustatytą šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą prekybos laikotarpiams nuo 2013 m., reikia išnagrinėti, ar vienodas įrenginių, kurių padėtis skiriasi dėl skirtingo kuro naudojimo, vertinimas nustatant produkto santykinius taršos rodiklius yra objektyviai pateisinamas.

36 Sąjungos teismas pripažino didelę Sąjungos institucijų diskreciją įgyvendinant joms patikėtus įgaliojimus, kai jų veikla susijusi su politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio pasirinkimais ir kai jos turi atlikti sudėtingus vertinimus. Vis dėlto net naudodamosi tokiais įgaliojimais Sąjungos institucijos privalo savo pasirinkimą pagrįsti objektyviais ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą atitinkančiais kriterijais, atsižvelgti į visas faktines aplinkybes ir priimant atitinkamą aktą turimus techninius ir mokslo duomenis (žr. 30 punkte minėto Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* 57 ir 58 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

37 Pirma, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2003/87 1 straipsnio pirmą pastraipą nustatant šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą siekiama skatinti taupų ir ekonomiškai efektyvų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo mažinimą. Tačiau pati ši sistema ne mažina šį išmetimą, o skatina ir sudaro palankias sąlygas siekti jį sumažinti iki nustatyto lygio ir kuo mažesne kaina (30 punkte minėto Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* 31 punktas). Pagal tos nuostatos antrą pastraipą šioje direktyvoje taip pat numatyta mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, kad jis sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos. Pagal Direktyvos 2003/87 20 konstatuojamąją dalį šia direktyva siekiama skatinti dažniau taikyti mažai energijos naudojančias technologijas, įskaitant kombinuotą šilumos ir elektros energijos gamybos technologiją, kurią naudojant pagaminto produkcijos vieneto atžvilgiu išmetama mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų.

38 Šie tikslai atsispindi Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje, kurioje įtvirtintos taisyklės, leidžiančios nustatyti *ex ante* santykinius taršos rodiklius. Pagal šią nuostatą šie santykiniai taršos rodikliai turi būti nustatyti siekiant užtikrinti, kad leidimai būtų skirstomi skatinant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir taikyti efektyviai energiją naudojančias technologijas, atsižvelgiant į veiksmingiausius metodus, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo termofikaciją, veiksmingą energijos gamybą iš dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai, ir kad nebūtų skatinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas.

39 Atsižvelgiant į šias taisykles, reikia pažymėti, kad, kaip teigia Komisija, skirtingų produkto santykinių taršos rodiklių atsižvelgiant į naudojamą kurą taikymas nepaskatintų dėl pramonės įrenginių, naudojančių didelį CO_2 kiekį išmetantį kurą, ieškoti sprendimų, kaip sumažinti jų išmetamų teršalų kiekį, bet, priešingai, skatintų išlaikyti *status quo*, o tai prieštarautų Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies trečiai pastraipai. Be to, dėl tokių skirtumų kiltų išmetamų teršalų kiekio padidėjimo rizika, nes pramonės įrenginiuose, naudojančiuose mažai CO_2 išmetantį kurą, šis kuras galėtų būti pakeistas daugiau CO_2 išmetančiu kuru, siekiant gauti daugiau nemokamų apyvartinių taršos leidimų.

40 Antra, pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą Komisija turi nustatyti visai Sąjungai taikomas ir visiškai suderintas įgyvendinimo priemones dėl suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų paskirstymo. Ketvirtoje šios nuostatos pastraipoje nustatyta, kad kiekvienam sektoriui ir jo pošakiui taikomas santykinis taršos rodiklis iš esmės apskaičiuojamas nuo galutinio produkto, o ne nuo žaliavų, siekiant, kad per visą atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio gamybos procesą būtų išmetama kuo mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir padidėtų energijos naudojimo efektyvumas.

41 Su produkto santykiniu taršos rodikliu taikant korekcijos koeficientą pagal įrenginio naudojamą kurą (tai pasiūlė Lenkijos Respublika kaip galimybę pataisyti šį santykinį taršos rodiklį) tokiam įrenginiui nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų skaičius skirtųsi atsižvelgiant į žaliavą, t. y. šio įrenginio naudojamą kurą. Iš tiesų pagal ginčijamo sprendimo 10 straipsnio 2 dalies a punktą šis skaičius iš esmės nustatomas remiantis produkto santykiniu taršos rodikliu ir ankstesnio laikotarpio su tuo produktu susijusiu veiklos lygiu. Papildomo veiksnio, kurį sudarytų atsižvelgimas į naudojamą kurą, numatymas neskatintų visiškai suderinti Sąjungoje įgyvendinimo priemones dėl nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo, kurias taikant santykinis taršos rodiklis iš esmės apskaičiuojamas pagal produktus, kaip reikalaujama pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies pirmą ir ketvirtą pastraipas, o to paties sektoriaus ar pošakio įrenginiams dėl žaliavų būtų taikomos skirtingos taisyklės. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2009/29 8 konstatuojamąją dalį teisės aktų leidėjas, atsižvelgdamas į per pirmąjį ir antrąjį prekybos laikotarpius sukauptą patirtį, numatė dar labiau suderinti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, siekiant geriau pasinaudoti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos privalumais, išvengti vidaus rinkos iškraipymo ir sudaryti geresnes sąlygas skirtingų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų sąsajoms.

42 Trečia, Direktyvos 2009/29 17 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad, atsižvelgiant į tikslus užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui Sąjungos vidaus rinkoje ir užtikrinti didžiausią ekonominį efektyvumą Sąjungai pereinant prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos, būtų nepagrįsta atskirų valstybių narių ekonomikos sektoriams šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje taikyti skirtingą tvarką. Teisės aktų leidėjo neigiamas atsakymas dėl tokio skirtingo vertinimo prieštarauja Lenkijos Respublikos argumentams, kad
Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis turi būti atsižvelgiama į konkrečias kiekvienos valstybės narės aplinkybes. Iš tiesų, jeigu valstybių narių suvartojamos atskiros pirminės energijos dalys, kaip tvirtina Lenkijos Respublika, yra labai skirtingos, korekcijos koeficiento pagal naudojamą kurą numatymas sukeltų atskirų valstybių narių sektorių skirtingo vertinimo riziką.

43 Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad dėl to, jog nėra tokio korekcijos koeficiento, joks įrenginys neįgyja konkurencinio pranašumo dėl didesnio nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, gauto atsižvelgiant į naudojamą kurą. Kaip nurodyta Direktyvos 2009/29 23 konstatuojamojoje dalyje, teisės aktų leidėjas numatė, kad nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamuoju laikotarpiu tvarka turėtų būti nustatyta suderintomis Sąjungos lygmens taisyklėmis, t. y. *ex ante* santykiniais taršos rodikliais, kad Sąjungoje būtų kuo mažiau iškraipoma konkurencija. Todėl Lenkijos Respublikos teiginį, kad produkto santykinių taršos rodiklių nustatymu ginčijamame sprendime iškraipoma konkurencija, reikia atmesti.

44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vienodas įrenginių, kurių padėtis skiriasi dėl naudojamo skirtingo kuro, vertinimas nustatant produkto santykinius taršos rodiklius gali būti laikomas objektyviai pateisinamu.

45 Antra, dėl ginčijamame sprendime apibrėžtų šilumos ir kuro santykinių taršos rodiklių Lenkijos Respublika tvirtina, kad naudodama gamtines dujas kaip referencinį kurą šiems santykiniams taršos rodikliams apibrėžti Komisija savavališkai sudarė palankesnes sąlygas šį energijos šaltinį naudojantiems įrenginiams, palyginti su kitus šaltinius, pavyzdžiui, akmens anglį ir lignitą, naudojančiais įrenginiais. Taip Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, kai palankesnes sąlygas sudarė valstybėms narėms, kurių energijos tiekimo struktūroje svarbiausią vietą užima gamtinės dujos ir tik nedidelę dalį sudaro anglis, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, kurių aptariama struktūra labai skiriasi. Bendrasis Teismas patvirtino, kad tai, jog Komisija šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje valstybes nares turi vertinti vienodai, neleidžia jai nekreipti dėmesio į konkrečias kiekvienos valstybės narės nacionalinės energijos rinkos ypatybes. Lenkijoje akmens anglis ir lignitas 2009 m sudarė iki 57 % suvartotos pirminės energijos, o gamtinių dujų ir atsinaujinančios energijos dalis atitinkamai 14 % ir 5 % šio suvartojamo kiekio, ir ta dalis yra daug mažesnė nei kitose valstybėse narėse. Be to, Lenkijoje 92 % elektros energijos pagaminama iš akmens anglies ir lignito. Taigi Lenkijos Respublikoje nustatyta daugiausia pramonės šakų, kurioms gresia vadinamasis „anglies dioksido nutekėjimo“ reiškinys.

46 Visų pirma, kiek tai susiję su Lenkijos Respublikos nurodytais duomenimis dėl pirminės energijos suvartojimo ir elektros energijos gamybos, reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 3 dalį nemokami apyvartiniai taršos leidimai elektros energijos gamintojams iš esmės nesuteikiami. Nors Komisija neginčija duomenų, susijusių su pirminės energijos suvartojimu Lenkijoje ir kitose valstybėse narėse, duomenys, susiję su elektros energijos gamyba, šioje byloje nėra reikšmingi.

47 Reikia priminti, kad pagal ginčijamo sprendimo 12 konstatuojamąją dalį šilumos ir kuro santykinių taršos rodiklių vertės apskaičiuotos remiantis skaidrumo ir paprastumo principais, naudojant plačiai prieinamo kuro, laikytino antru pagal išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų veiksmingumą, pamatinę efektyvumo vertę, atsižvelgiant į efektyvaus energijos vartojimo būdus. Kaip buvo nurodyta (žr. šio sprendimo 28 punktą), šis kuras yra gamtinės dujos, nes, anot Komisijos, jei biomasė, kuri yra efektyviausias kuras pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, būtų pasirinkta kaip referencinis kuras, tai būtų lėmę labai mažą kiekį nemokamų apyvartinių taršos leidimų šilumos gamybai ir kuro suvartojimui. Taigi Komisija neginčija, kad įrenginiai, kurių padėtis skiriasi dėl naudojamo skirtingo kuro, buvo vertinami vienodai. Tačiau ji tvirtina, kad šis vertinimas yra objektyviai pateisinamas atsižvelgiant į Direktyvą 2003/87.

48 Taigi, atsižvelgiant į Direktyvoje 2003/87 nustatytą šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą prekybos laikotarpiams nuo 2013 m., reikia išnagrinėti, ar šilumos ir kuro santykinių taršos rodiklių nustatymas naudojant gamtinių dujų pamatinę efektyvumo vertę yra objektyviai pateisinamas. Nors ir turi didelę diskreciją, Komisija savo pasirinkimą privalėjo pagrįsti objektyviais ir tinkamais kriterijais, atsižvelgdama į nagrinėjamais teisės aktais siekiamą tikslą (žr. šio sprendimo 36 punktą).

49 Pirma, pažymėtina, kad dėl pasirinkimo naudoti gamtinių dujų pamatinę efektyvumo vertę nustatant šilumos ir kuro santykinius taršos rodiklius atitinkamiems įrenginiams bus suteikta mažiau nemokamų apyvartinių taršos leidimų nei tokiu atveju, jei Komisija būtų pasirinkusi didesnį kiekį CO_2 išmetantį kurą, kaip antai anglį. Taigi neginčytina, kad pasirinkus gamtines dujas, kaip nedidelį kiekį CO_2 išmetantį kurą, siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą. Konkrečiai kalbant, šiuo pasirinkimu siekiama paskatinti naudoti veiksmingus metodus šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimui sumažinti ir energijos vartojimo efektyvumui pagerinti, kaip numatyta Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje. Tam, kad išvengtų papildomų išlaidų pirkdami apyvartinius taršos leidimus aukcionuose rinkoje, atitinkamų įrenginių valdytojai bus priversti neviršyti nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų.

50 Antra, reikia pažymėti, kad pasirinkus naudoti kito kuro nei gamtinės dujos, pavyzdžiui, anglies, efektyvumą šilumos ir kuro santykiniams taršos rodikliams nustatyti nebūtų išvengta įrenginių, kurių padėtis skiriasi dėl naudojamo skirtingo kuro, vienodo vertinimo. Iš tiesų, jei šie santykiniai taršos rodikliai būtų pagrįsti didesnį kiekį CO_2 nei gamtinės dujos išmetančiu kuru, tai tiesiog lemtų didesnius šilumos ir kuro santykinius taršos rodiklius. Dėl to tik tokiu pačiu santykiu padidėtų visiems atitinkamiems įrenginiams nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius, taigi ir įrenginiams, naudojantiems nedidelį kiekį CO_2 išmetantį kurą.

51 Trečia, kiek tai susiję su Lenkijos Respublikos argumentais dėl būtinybės atsižvelgti į nacionalinės energetikos rinkos ypatybes, tiesa, kad Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog į nacionalinę teisę perkeldamos Direktyvą 2003/87 valstybės narės turi tam tikrą diskreciją, todėl gali pasirinkti priemones, kurios, jų manymu, tinkamiausios, atsižvelgiant į nacionalinės energetikos rinkos ypatybes, šioje direktyvoje nustatytam tikslui pasiekti (2009 m. rugsėjo 23 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Lenkija prieš Komisiją*, T-183/07, Rink. p. II-3395, 88 punktas ir Sprendimo *Estija prieš Komisiją*, T-263/07, Rink. p. II-3463, 53 punktas).

52 Tačiau ši teismo praktika buvo susijusi su apyvartinių taršos leidimų paskirstymo nacionalinių planų parengimu prieš prasidedant antrajam apyvartinių taršos leidimų prekybos laikotarpiui, t. y. 2008-2012 m. laikotarpiui, todėl ji priimta skirtingomis nei ginčijamo sprendimo atveju teisinėmis aplinkybėmis.

53 Iš tiesų Direktyva 2009/29 prekybos laikotarpiams nuo 2013 m. nustatytomis taisyklėmis iš esmės pakeisti apyvartinių taršos leidimų suteikimo metodai tam, kad būtų labiau suderinta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema siekiant geriau pasinaudoti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos privalumais, išvengti vidaus rinkos iškraipymo ir sudaryti geresnes sąlygas skirtingų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų sąsajoms, kaip nurodyta Direktyvos 2009/29 8 konstatuojamojoje dalyje.

54 Prekybos laikotarpiams nuo 2005 iki 2007 m. ir nuo 2008 iki 2012 m. galiojusiose taisyklėse buvo numatyta, kad kiekviena valstybė narė parengia nacionalinį planą, kuriame nurodo bendrą apyvartinių taršos leidimų skaičių, kurį ketina paskirstyti atitinkamam laikotarpiui, ir numatomą naudoti jų paskirstymo būdą. Šis planas turėjo būti pagrįstas objektyviais ir skaidriais kriterijais, įskaitant Direktyvos 2003/87 (redakcija iki jos pakeitimo Direktyva 2009/29) III priede nurodytus kriterijus. Pagal šio priedo 1 punktą atitinkamam laikotarpiui paskirtinų apyvartinių taršos leidimų bendras skaičius turėjo atitikti valstybės narės įsipareigojimą apriboti emisijas pagal 2002 m. balandžio 25 d. Tarybos sprendimą 2002/358/EB dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo patvirtinimo Europos bendrijos vardu ir bendro jame numatytų įsipareigojimų vykdymo (OL L 130, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 42 t., p. 24) ir Kioto protokolą, atsižvelgiant, pirma, į bendrą emisijų dalį, kurią sudaro tie leidimai, palyginti su šaltinių, kuriems netaikoma Direktyva 2003/87 (redakcija iki jos pakeitimo Direktyva 2009/29), emisijomis, ir, antra, nacionalinę energetikos politiką ir turėtų atitikti nacionalinę klimato kaitos programą. Jeigu šis planas neatitiko, be kita ko, šio III priedo kriterijų, Komisija galėjo jį atmesti. Pagal Direktyvos 2003/87 (iki

jos pakeitimo Direktyva 2009/29) 10 straipsnį prekybos laikotarpiams nuo 2005 iki 2007 m. ir nuo 2008 iki 2012 m. valstybės narės turėjo suteikti atitinkamai ne mažiau kaip 95 % ir 90 % apyvartinių taršos leidimų nemokamai.

55 Tačiau Direktyvos 2003/87 9 straipsnyje nustatyta, kad prekybos laikotarpiams nuo 2013 m. kasmet išduodamas visas Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius turi mažėti tolygiai, pradedant skaičiuoti nuo 2008–2012 m. laikotarpio vidurio. Šis skaičius turi mažėti pagal 1,74 % linijinį koeficientą, palyginti su vidutiniu metiniu bendru apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės išduoda pagal Komisijos sprendimus dėl 2008–2012 m. nacionalinių paskirstymo planų, skaičiumi. Šiuo klausimu Komisija priėmė Sprendimą 2010/634, kuriuo nustatė visą 2013 m. Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių, remdamasi bendru apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės išdavė arba turi išduoti pagal jos sprendimus dėl jų 2008–2012 m. nacionalinių apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planų, skaičiumi.

56 Šio sprendimo 51 punkte nurodyta Pirmosios instancijos teismo praktika turi būti suprantama atsižvelgiant į antruoju prekybos laikotarpiu taikytiną teisę. Pirmosios instancijos teismas turėjo aiškinti Direktyvos 2003/87 (iki jos pakeitimo Direktyva 2009/29) 9 straipsnio 3 dalį, kurioje nurodytas šios direktyvos III priedas, ir kaip matyti iš 2007 m. lapkričio 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* (T-374/04, Rink. p. II-4431, 80 punktas), į kurį aiškiai daroma nuoroda šio sprendimo 51 punkte minėtoje teismo praktikoje. Taigi, kitaip nei šio III priedo 1 punkte, Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalyje nebenurodoma nacionalinė energetikos politika. Tačiau pagal Direktyvos 2009/29 8 konstatuojamąją dalį po antrojo prekybos laikotarpio teisės aktų leidėjas nusprendė, kad privaloma nustatyti labiau suderintą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, siekiant geriau pasinaudoti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos privalumais, išvengti vidaus rinkos iškraipymo ir sudaryti geresnes sąlygas skirtingų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų sąsajoms. Šiuo klausimu reikia pridurti, kad nors teisės aktų leidėjas suteikiant pereinamojo laikotarpio nemokamus apyvartinius taršos leidimus elektros energijos gamybai modernizuoti pagal Direktyvos 2003/87 10c straipsnio 1 dalies c punktą atsižvelgė į nacionalinę energijos išteklių visumą, jis to nepadarė, kiek tai susiję su nemokamu apyvartinių taršos leidimų suteikimu šios direktyvos 10a straipsnyje nurodytiems pramonės sektoriams.

57 Ketvirta, kalbant apie Lenkijos Respublikos argumentus, kad joje nustatytas didžiausias pramonės šakų, kurioms gresia vadinamasis „anglies dioksido nutekėjimo“ reiškinys, skaičius, reikia pažymėti, kad tarp Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje nurodytų pereinamojo laikotarpio taisyklių yra specialios taisyklės dėl sektorių ar jų pošakių, kuriems gresia didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, įrenginių. Pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 ir 12 dalis iš esmės 2013 m. ir kiekvienais paskesniais metais iki 2020 m. šiems įrenginiams suteikiamas nemokamų leidimų skaičius, kurį sudaro 100 % pagal 1 dalį nustatyto apyvartinių taršos leidimų skaičiaus. Siekdama nustatyti šiuos sektorius ar jų pošakius Komisija kaip savo analizės kriterijumi turi remtis tuo, kad pramonės šakos negali perkelti reikalingų apyvartinių taršos leidimų tiesioginių sąnaudų ir įgyvendinus šią direktyvą dėl padidėjusios elektros energijos kainų susidariusių netiesioginių sąnaudų į produktų kainas, neperleidusios didelės rinkos dalies ne Sąjungoje esantiems įrenginiams, išmetantiems daugiau anglies dioksido. Tačiau Lenkijos Respublikos nurodyti duomenys neleidžia manyti, kad šios taisyklės akivaizdžiai negali užkirsti kelio vadinamajam „anglies dioksido nutekėjimo“ reiškiniui.

58 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Komisijos atliktas šilumos ir kuro santykinių taršos rodiklių nustatymas naudojant gamtinių dujų pamatinę efektyvumo vertę gali būti laikomas objektyviai pateisinamu.

59 Todėl pirmą šio ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

Dėl antros dalies, susijusios su SESV 191 straipsnio 2 dalies, taikomos kartu su jo 3 dalimi, pažeidimu

60 Lenkijos Respublika teigia, kad suteikusi pirmenybę vienam energijos šaltiniui kitų šaltinių atžvilgiu ir neatsižvelgusi į skirtingų valstybių narių elektros energijos gamybos energijos struktūrą Komisija pažeidė SESV 191 straipsnio 2 dalį, taikomą kartu su jo 3 dalimi, nes šiomis nuostatomis už Sąjungos politikos aplinkos srityje įgyvendinimą atsakingos institucijos įpareigotos atsižvelgti į įvairių Sąjungos regionų skirtumus įgyvendinant aptariamą politiką.

61 Šiuo klausimu reikia priminti, kad ginčijamas sprendimas yra Direktyvos 2003/87 įgyvendinimo priemonė ir kad jo teisinis pagrindas yra šios direktyvos 10a straipsnis. Kaip buvo nurodyta dėl pirmojo ieškinio pagrindo (šio sprendimo 21 punktas), reikia pažymėti, kad atsižvelgiant į tai, jog nepateiktas neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas dėl Direktyvos 2003/87 10a straipsnio, Lenkijos Respublikos argumentai, susiję su tariamu SESV 191 straipsnio 2 dalies, taikomos kartu su jo 3 dalimi, pažeidimu, yra nereikšmingi. Tačiau pažymėtina, kad į Lenkijos Respublikos argumentus, susijusius su SESV 191 straipsnio 2 dalimi, taikoma kartu su jo 3 dalimi, reikia atsižvelgti nagrinėjant tariamą Direktyvos 2003/87 10a straipsnio pažeidimą (žr. šio sprendimo 108–111 punktus).

62 Todėl šio ieškinio pagrindo antrą dalį, taigi ir visą šį pagrindą, reikia atmesti.

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su proporcingumo principo pažeidimu

63 Lenkijos Respublika iš esmės tvirtina, kad ginčijamame sprendime nustačiusi griežtesnius *ex ante* santykinius taršos rodiklius, nei reikalaujama pagal Direktyvos 2003/87 tikslus, Komisija pažeidė proporcingumo principą. Konkrečiai tariant, ji teigia, kad Komisijai ir valstybėms narėms privalomas tikslas yra iki 2020 m. 20 % sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą. Tačiau dėl ginčijamo sprendimo tas sumažinimas viršys 20 % ribą jau 2013 m. Jos nuomone, Komisija neatsižvelgė į ginčijamo sprendimo tinkamumą ir būtinumą ir pernelyg griežtai apibrėžė santykinius taršos rodiklius. Be to, dėl pusiausvyros stokos tarp ginčijamo sprendimo sukeliamos žalos ir naudos jis nėra proporcingas, kaip tai suprantama siaurai.

64 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką proporcingumo principu, kuris yra vienas iš bendrųjų Sąjungos teisės principų, reikalaujama, kad institucijų veiksmai neviršytų to, kas tinkama ir būtina nagrinėjamų teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti, turint omenyje, kad kai galima pasirinkti iš kelių tinkamų priemonių, reikia imtis mažiau suvaržančios, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams (žr. 2010 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Afton Chemical*, C-343/09, Rink. p. I-7027, 45 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

65 Kiek tai susiję su ankstesniame punkte nurodytų sąlygų teismine kontrole, reikia pripažinti didelę Komisijos diskreciją srityje, kaip antai nagrinėjamoje šioje byloje, kuri susijusi su jos politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio pasirinkimais ir kurioje ji turi atlikti sudėtingus vertinimus atsižvelgdama į bendrąjį tikslą sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir taikydama taupią ir ekonomiškai efektyvią apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (Direktyvos 2003/87 1 straipsnio pirma pastraipa ir 5 konstatuojamoji dalis). Tik akivaizdus šioje srityje nustatytos priemonės netinkamumas atsižvelgiant į kompetentingų institucijų siekiamą tikslą gali turėti įtakos tokios priemonės teisėtumui (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-380/03, Rink. p. I-11573, 145 punktą ir 56 punkte minėto Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* 80 ir 81 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

66 Pirma, kalbėdama apie ginčijamo sprendimo tinkamumą Lenkijos Respublika tvirtina, kad pernelyg griežtai apibrėžusi santykinius taršos rodiklius ir neatsižvelgusi į kiekvienos valstybės narės ypatybes Komisija pažeidė du Direktyvos 2003/87 tikslus, t. y. nustatytų priemonių veiksmingumas sąnaudų atžvilgiu ir jų ekonominis efektyvumas. Įrenginiams suteikusi mažiau nemokamų apyvartinių taršos

leidimų, nei būtina su gamybos apimtimi ir išmetamų teršalų kiekio lygiu susijusiems tikslams pasiekti, Komisija bet kokia kaina siekė, kad kuo daugiau būtų sumažintas išmetamų teršalų kiekis, ir neatsižvelgė į savo sprendimų ekonomines ir socialines pasekmes.

67 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagrindinis Direktyvoje 2003/87 (iki jos pakeitimo Direktyva 2009/29) nurodytas tikslas buvo iš esmės sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą siekiant laikytis Sąjungos ir valstybių narių įsipareigojimų pagal Kioto protokolą, patvirtintą Sprendimu 2002/358 (2012 m. kovo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Lenkiją*, C-504/09 P, 77 punktas ir 30 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Estiją* 79 punktas). Pagal Direktyvos 2003/87 4 konstatuojamąją dalį šiuo protokolu Sąjunga ir valstybės narės įpareigotos antropogeninės kilmės šiltnamio efektą sukeliančią dujų bendrą emisiją, palyginti su 1990 m. lygiais, 2008–2012 m. sumažinti 8 %.

68 Iš Direktyvos 2003/87 1 straipsnio antros pastraipos ir 3 konstatuojamosios dalies matyti, kad po jos pakeitimo Direktyva 2009/29 Direktyvoje 2003/87 numatyta mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, kad jos sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos. Remiantis šiomis nuostatomis ir Direktyvos 2009/29 3, 5, 6 ir 13 konstatuojamosiomis dalimis, pagrindinis Direktyvos 2003/87 tikslas po jos pakeitimo Direktyva 2009/29 yra bendrą Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį iki 2020 m. sumažinti bent 20 %, palyginti su 1990 m. lygiais.

69 Šis tikslas turi būti pasiektas laikantis kelių potikslių ir naudojantis tam tikromis priemonėmis. Pagrindinė priemonė šiam tikslui įgyvendinti yra šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, kaip matyti iš Direktyvos 2003/87 1 straipsnio pirmos pastraipos ir jos 2 konstatuojamosios dalies. Šios direktyvos 1 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta, kad ši sistema prisideda prie minėtų dujų išmetimo taupaus ir ekonomiškai efektyvaus mažinimo. Kiti potiksliai, kurie turi būti pasiekti remiantis minėta sistema, visų pirma, kaip nurodyta šios direktyvos 5 ir 7 konstatuojamosiose dalyse, yra ekonomikos plėtros ir užimtumo bei vidaus rinkos vientisumo ir konkurencijos sąlygų užtikrinimas (67 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Lenkiją* 77 punktas ir 30 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Estiją* 79 punktas).

70 Kiek tai susiję su pagrindiniu Direktyvos 2003/87 tikslu, t. y. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą Sąjungoje, Lenkijos Respublika pripažįsta, kad ginčijamame sprendime nurodytos priemonės leidžia jį įgyvendinti.

71 Tačiau Lenkijos Respublika teigia, kad ginčijamame sprendime pernelyg griežtai apibrėžus santykinius taršos rodiklius, neatsižvelgiant į ekonomines ir socialines pasekmes, pažeidžiami kiti du Direktyvos 2003/87 tikslai, t. y. nustatytų priemonių veiksmingumas sąnaudų atžvilgiu ir jų ekonominis efektyvumas, ir nesutinka, kad ginčijamu sprendimu šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas mažinamas taupiai ir ekonomiškai efektyviai.

72 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad santykinių taršos rodiklių nustatymas yra tik tam tikra šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, pagal kurios ekonomijos logiką šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas turi būti sumažintas tiek, kiek būtina numatytam aplinkos apsaugos rezultatui pasiekti mažiausiomis sąnaudomis, dalis (30 punkte minėto Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* 32 punktas). Šis nustatymas yra pereinamojo laikotarpio taisyklių dėl nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo, numatytų Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje, dalis. Šiomis priemonėmis siekiama, kaip matyti iš šios nuostatos 1 dalies trečios pastraipos, užtikrinti, kad apyvartinių taršos leidimų suteikimo tvarka skatintų naudoti veiksmingus metodus siekiant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir pagerinti energijos vartojimo efektyvumą, ir nebūtų skatinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas. Apyvartinių taršos leidimų paskirstymas pagrįstas, kaip nurodyta Direktyvos 2009/29 15 konstatuojamojoje dalyje, pardavimo aukcionuose principu, numatytu Direktyvos 2003/87 10 straipsnyje. Iš šios konstatuojamosios dalies taip pat matyti, kad šis principas pasirinktas siekiant, kad šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų

prekybos sistema būtų kuo ekonomiškai efektyvesnė. Visų pirma leidžiant parduoti suteiktus leidimus šia sistema visi jos dalyviai skatinami išmesti mažesnį kiekį šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nei jie turi teisę pagal iš pradžių suteiktus apyvartinius taršos leidimus, kad galėtų likusią dalį perleisti kitam dalyviui, kurio išmetamųjų teršalų kiekis viršija jam suteiktus apyvartinius taršos leidimus (30 punkte minėto Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* 32 punktas).

73 Be to, reikia pažymėti, kad teisės aktų leidėjas, kiek tai susiję su apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos veikimu, atsižvelgė į skirtingų regionų situaciją ir ekonomiką. Pirma, veikimo taisyklės nuo 2013 m. nustatomos laipsniškai. Taigi pagal Direktyvos 2003/87 9 straipsnio pirmą pastraipą nuo 2013 m. kasmet išduodamas visas Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius turi mažėti tolygiai, pradedant skaičiuoti nuo 2008–2012 m. laikotarpio vidurio. Be to, remiantis Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 11 dalimi, nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius 2013 m. yra 80 % leidimų skaičiaus, nustatyto taikant šios nuostatos 1 dalyje minėtas priemones. Vėliau, siekiant, kad 2027 m. nemokamų apyvartinių taršos leidimų visai nebūtų skiriama, nemokamai suteikiamų leidimų skaičius mažės kiekvienais metais vienodomis dalimis, taigi 2020 m. bus suteikiama 30 % nemokamų apyvartinių taršos leidimų. Todėl pagal šias taisykles didelį kiekį CO_2 išmetantiems įrenginiams, kaip antai naudojantiems anglį kai kuriuose Sąjungos regionuose, kuriems dėl to reikia daug apyvartinių taršos leidimų jų gamybai, trečiojo prekybos laikotarpio pradžioje bus suteikiamas didesnis skaičius nemokamų apyvartinių taršos leidimų, siekiant patenkinti jų poreikius.

74 Kaip matyti iš Direktyvos 2009/29 17 konstatuojamosios dalies, teisės aktų leidėjas nustatė mechanizmus siekdamas paremti valstybių narių, kuriose pajamos vienam gyventojui santykinai mažos, o augimo perspektyvos santykinai geros, pastangas sumažinti anglies dioksido intensyvumą jų ekonomikoje iki 2020 m. Taigi pagal Direktyvos 2003/87 10 straipsnio 2 dalies a punktą 88 % visų apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcione, paskirstyti valstybėms narėms dalimis, kurios atitinka tam tikros valstybės narės 2005 m. patikrintą emisijų dalį šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje arba 2005–2007 m. laikotarpio vidurkį, pasirenkant didesnį iš šių dydžių. Be to, pagal šio straipsnio 2 dalies b punktą 10 % visų apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcione, paskirstyti tam tikroms valstybėms narėms siekiant solidarumo ir ekonomikos augimo Sąjungoje, siekiant sumažinti išmetamųjų teršalų kiekius ir prisitaikyti prie klimato kaitos pasekmių. Kaip matyti iš Direktyvos 2003/87 IIa priedo, Lenkijos Respublika yra viena iš pagrindinių papildomų 10 % pajamų iš aukcionų gavėjų. Tas pats pasakytina dėl 2 % viso apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcionuose, skaičiaus, paskirstyto toms valstybėms narėms, kurių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos 2005 m. buvo bent 20 % mažesnės už normą baziniais metais, kuri joms taikoma pagal Kioto protokolą, vadovaujantis Direktyvos 2003/87 10 straipsnio 2 dalies c punktu, taikomu kartu su šios direktyvos IIb priedu. Be to, reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2003/87 10c straipsnio 1 dalies c punktą valstybė narė, kurioje 2006 m. daugiau nei 30 % elektros energijos buvo pagaminta iš vienos rūšies iškastinio kuro ir BVP vienam gyventojui rinkos kainomis neviršijo 50 % Sąjungos BPV produkto rinkos kainos vienam gyventojui, gali pereinamojo laikotarpio nemokamus apyvartinius taršos leidimus suteikti elektros energiją gaminantiems įrenginiams.

75 Be to, Lenkijos Respublika tik neigia ginčijamo sprendimo tinkamumą, kiek tai susiję su šių potikslių įgyvendinimu, tačiau išsamesnių argumentų nepateikia ir neatsižvelgia į Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytus tikslus. Tiesa, Lenkijos Respublika tvirtina, kad dėl įrenginių, kuriems suteikiama mažiau nemokamų apyvartinių taršos leidimų nei jų išmetami teršalų kiekiai gamybos procese, investuojama į technologijas, naudojančias tą patį kurą, bet jų išmetamų teršalų kiekiai yra nedideli. Tačiau ji neatsižvelgia į tai, kad šios investicijos taip pat gali paskatinti naujų ekonomikos sektorių, galinčių sukurti darbo vietų, plėtrą. Taigi Lenkijos Respublikos argumentai yra pernelyg siauri, todėl juos reikia atmesti.

76 Iš to, kas išdėstyta matyti, kad Lenkijos Respublika nepateikė argumentų, leidžiančių pripažinti, kad santykinių taršos rodiklių nustatymas yra akivaizdžiai netinkamas atsižvelgiant į siekiamus tikslus.

77 Antra, dėl ginčijamo sprendimo būtinumo Lenkijos Respublika tvirtina, kad pernelyg griežtai apibrėžus santykinius taršos rodiklius ginčijamu sprendimu viršijama tai, kas būtina išmetamų teršalų apimčių mažinimo tikslams pasiekti. Jos nuomone, Direktyvoje 2003/87 nenumatytas korekcinis mechanizmas, kai atitinkamiems įrenginiams nepakanka nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, tačiau mažinimo tikslų įgyvendinimas vis tiek užtikrinamas. Be to, pernelyg mažos santykinių taršos rodiklių ribos lems labai didelį vienkartinį nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus sumažėjimą 2013 m. Nebus pakankamai laiko atitinkamų įrenginių technologijai ar jų naudojamam kurui pakeisti. Ji teigia, kad per ginčijamo sprendimo rengimo etapą siūlė numatyti korekcijos koeficientą, kuris būtų taikomas visiems mažinimo santykiniams taršos rodikliams, o apskaičiuojamas remiantis efektyviausių anglį naudojančių įrenginių arba įrenginių, naudojančių daugiau nei gamtinės dujos teršalų išmetantį kurą, sumažintą 90 % jo vertės, rezultatais, ir tai būtų leidę, pavyzdžiui, pasiekti tris Direktyvos 2003/87 potikslius, t. y. veiksmingai ir ekonomiškai efektyviai sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą atsižvelgiant į sąnaudas. Komisija šį pasiūlymą atmetė.

78 Grįsdama savo argumentus, kad santykiniai taršos rodikliai nustatyti pernelyg griežtai, Lenkijos Respublika nurodo, kad apyvartinių taršos leidimų rinkos kaina, kuri yra maždaug 15 EUR už CO_2 toną, trečiuoju prekybos laikotarpiu galėtų pakilti iki 30-48 EUR už CO_2 toną. Kiek tai susiję su cemento pramone, Komisijos klinkeriui nustatytas santykinis taršos rodiklis lemtų įrenginių išmetamų teršalų kiekio sumažėjimą bent 30 % dėl kito kuro naudojimo. Kiek tai susiję su šilumos sektoriumi, dėl ginčijamame sprendime nustatyto šilumos santykinio taršos rodiklio taikymo, neatsižvelgiant į pataisymus namų ūkių atveju, šiam sektoriui galėtų pritrūkti apie 50 % apyvartinių taršos leidimų. Be to, Lenkijos chemijos pramonė patirtų 257 milijonus EUR išlaidų 2013 m. ir 381 milijoną EUR išlaidų 2020 m. Taigi sodos vandens gamybos atveju išmetamų teršalų kiekį reikėtų sumažinti 30 %. Kiek tai susiję su popieriaus pramone, Lenkijos sektorius turėtų sumažinti išmetamų teršalų kiekį maždaug 45 %. Kalbėdama apie perdirbimo sektorių, Lenkijos Respublika tvirtina, kad 2013 m. trūks apie 28 % apyvartinių taršos leidimų. Be to, šiuose pramonės sektoriuose jau taikomi geriausi prieinami gamybos būdai siekiant sumažinti išmetamų teršalų kiekį.

79 Pirma, dėl Lenkijos Respublikos teiginio, kad dėl ginčijamo sprendimo šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo sumažinimas 20 % ribą viršys 2013 m., reikia pažymėti, kad šis teiginys nepagrįstas jokiais faktiniais duomenimis ir įrodymais. Kaip pažymi Komisija, sumažinimo mastas priklauso ne tik nuo santykinių taršos rodiklių lygio, bet ir nuo įvairių veiksnių, įskaitant ekonominę situaciją Europoje ir nuolat kintančias sąlygas.

80 Antra, dėl Lenkijos Respublikos argumentų, kad dėl santykinių taršos rodiklių nustatymo ginčijamame sprendime tam tikrų pramonės šakų įrenginiai 2013 m. turės sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį daugiau nei 20 %, reikia priminti, kad pagrindinis Direktyvos 2003/87 tikslas yra iki 2020 m. sumažinti bendrą Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 20 %, palyginti su jų lygiais 1990 m. Tačiau tai, kad dėl santykinių taršos rodiklių nustatymo 2013 m. tam tikrų pramonės šakų įrenginiams gali trūkti daugiau nei 20 % nemokamų apyvartinių taršos leidimų, neleidžia daryti išvados, jog šie įrenginiai taip pat sumažins išmetamųjų teršalų kiekį tokiu pačiu lygiu. Kadangi pagal Direktyvos 2003/87 10 straipsnio 1 dalį nuo 2013 m. valstybės narės parduos aukcionuose visus apyvartinius taršos leidimus, kurie nesuteikiami nemokamai, dėl šių įrenginių neprivaloma atlikti tokio mažinimo, bet galima nusipirkti trūkstamų apyvartinių taršos leidimų aukcionuose. Taigi valstybės narės gali laisvai nustatyti pageidaujamą šių įrenginių šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo lygį. Be to, pažymėtina, kad tikslu iki 2020 m. sumažinti bendrą Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 20 %, palyginti su jų lygiais 1990 m., siekiama bendro sumažinimo, taigi jis nesusijęs su konkrečiu įrenginiu.

81 Trečia, Lenkijos Respublika teigia, kad buvo būtina numatyti korekcijos koeficientą, kuris būtų taikomas visiems mažinimo santykiniams taršos rodikliams ir apskaičiuojamas remiantis efektyviausių anglį naudojančių įrenginių arba įrenginių, naudojančių daugiau nei gamtinės dujos teršalų išmetantį kurą, sumažintą 90 % jo vertės, rezultatais, o tai veiksmingai ir ekonomiškai efektyviai leistų sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą atsižvelgiant į sąnaudas. Šiuo klausimu, pirma, reikia

priminti, kad nustatydama santykinius taršos rodiklius Komisija turėjo laikytis Direktyvos 2003/87 10a straipsnio nuostatų. Tačiau papildomo veiksnio atsižvelgiant į naudojamą kurą numatymas nepaskatintų visiškai suderinti Sąjungoje įgyvendinimo priemones, susijusias su suderintu nemokamu apyvartinių taršos leidimų suteikimu, kurias taikant santykinis taršos rodiklis iš esmės apskaičiuojamas pagal produktą, kaip numatyta Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies pirmoje ir ketvirtoje pastraipose, o to paties sektoriaus ar to paties pošakio įrenginiams būtų taikomos skirtingos taisyklės (žr. šio sprendimo 41 punktą).

82 Kita vertus, Lenkijos Respublika niekaip neįrodė, kad tokio korekcijos koeficiento numatymas būtų veiksmingas atsižvelgiant į pagrindinį Direktyvos 2003/87 tikslą, t. y. iki 2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 20 %. Be to, iš Lenkijos Respublikos argumentų nematyti, kad tokio korekcijos koeficiento numatymas būtų veiksmingas atsižvelgiant į Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytus santykinių taršos rodiklių nustatymo tikslus, t. y. užtikrinti, kad apyvartinių taršos leidimų suteikimo tvarka skatintų naudoti veiksmingus metodus siekiant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir pagerinti energijos vartojimo efektyvumą ir neskatintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo. Tai, kad teisės aktų leidėjas kaip atskaitos tašką *ex ante* santykinių taršos rodiklių nustatymo sektoriui ar jo pošakiui principams apibrėžti pasirinko 10 % veiksmingiausių sektoriaus arba jo pošakio įrenginių Sąjungoje vidutines eksploatavimo charakteristikas 2007 ir 2008 m., rodo, kad jis numatė nustatyti ambicingą šių santykinių taršos rodiklių lygį. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, priešingai, nei tvirtina Lenkijos Respublika, šioje nuostatoje nenumatyta, kad įrenginiams pagal sektorių turi būti suteiktas nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius, atitinkantis veiksmingiausių įrenginių, naudojančių tam tikrą kurą, 10 % išmetamų teršalų kiekio. Kiek tai susiję su Lenkijos Respublikos nuoroda dėl sąnaudų ir ekonominio efektyvumo, jau konstatuota, kad teisės aktų leidėjas, kiek tai susiję su apyvartinių taršos leidimų sistemos veikimu, atsižvelgė į skirtingų regionų situaciją ir ekonomiką (žr. šio sprendimo 73 ir 74 punktus).

83 Taip pat reikia pažymėti, kad santykinio taršos rodiklio lygio padidinimas dėl korekcijos koeficiento numatymo tam tikriems įrenginiams lemtų didesnį nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių. Taigi dėl tokio padidinimo galėtų būti viršytas didžiausias metinis apyvartinių taršos leidimų skaičius, nurodytas Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalyje, ir reikėtų taikyti vienodą korekcijos koeficientą įvairiems sektoriams. Taikant šį koeficientą vienodai sumažėtų pradiniai nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiai visuose atitinkamuose sektoriuose ir jų pošakiuose. Todėl dėl nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus padidinimo įrenginiams, kuriems būtų taikomas toks korekcijos koeficientas, galėtų sumažėti tokios rūšies apyvartinių taršos leidimų kitiems įrenginiams.

84 Ketvirta, kalbant apie Lenkijos Respublikos argumentus, pagal kuriuos pernelyg mažos santykinių taršos rodiklių ribos lems labai didelį vienkartinį nemokamų apyvartinių taršos leidimų apimčių sumažėjimą 2013 m., reikia priminti, kad prekybos laikotarpiams nuo 2013 m. apyvartinių taršos leidimų suteikimas paremtas pardavimo aukcionuose principu (Direktyvos 2009/29 15 konstatuojamoji dalis). Be to, Direktyvos 2003/87 (iki jos pakeitimo Direktyva 2009/29) 10 straipsnyje buvo nustatyta, kad prekybos laikotarpiams nuo 2005 m. iki 2007 m. ir nuo 2008 iki 2012 m. valstybės narės turėjo atitinkamai bent 95 % ir 90 % apyvartinių taršos leidimų skirti nemokamai. Tačiau Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje nustatyta sistema, remiantis
Direktyvos 2009 /29 21 konstatuojamąja dalimi, siekiama, kad šis 2013 m. nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius būtų 80 % kiekio, kuris atitinka atitinkamų įrenginių 2005–2007 m. viso Bendrijos išmetamų teršalų kiekio procentinę dalį, kaip viso metinio Bendrijos apyvartinių taršos leidimų skaičiaus proporcija.

85 Be to, pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies pirmą ir ketvirtą pastraipas Komisija privalėjo nustatyti visai Sąjungai taikomas ir visiškai suderintas įgyvendinimo priemones dėl suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų paskirstymo ir iš esmės santykinį taršos rodiklį kiekvienam sektoriui ir jo pošakiui apskaičiuoti nuo produktų, siekiant kuo labiau mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir padidinti energijos vartojimo efektyvumą. Tokioms bendrosioms taisyklėms būdinga tai, kad kai kuriems įrenginiams jos daro didesnį poveikį nei kitiems. Tačiau

kadangi būtinybė turi būti vertinama atsižvelgiant į visus atitinkamus įrenginius visoje Sąjungoje, šis teiginys neleidžia daryti išvados, kad santykinių taršos rodiklių lygis nebuvo akivaizdžiai būtinas atsižvelgiant į Direktyvoje 2003/87 nurodytus tikslus.

86 Dar reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 11 dalį numatyta laipsniškai mažinti nemokamai suteikiamų leidimų skaičių kiekvienais metais vienodomis dalimis, siekiant 2020 m. suteikti 30 % nemokamų apyvartinių taršos leidimų, o 2027 m. nemokamų apyvartinių taršos leidimų visai nebesuteikti. Be to, kadangi Direktyva 2009/29, kuria įtrauktos taisyklės, leidžiančios nustatyti *ex ante* santykinius taršos rodiklius, priimta prieš dvejus metus iki ginčijamo sprendimo priėmimo ir daugiau nei prieš trejus su puse metų iki šių santykinių taršos rodiklių taikymo, numatyto nuo 2013 m., Lenkijos Respublika negali teigti, kad nebuvo pakankamai laiko atitinkamų įrenginių atveju parengti taisykles, kuriomis reglamentuojami prekybos laikotarpiai nuo 2013 m.

87 Penkta, Lenkijos Respublika teigia, kad Direktyvoje 2003/87 nenumatytas korekcinis mechanizmas, kai atitinkamiems įrenginiams nepakanka nemokamų apyvartinių taršos leidimų, tačiau mažinimo tikslų įgyvendinimas vis tiek užtikrinamas. Tiesa, kad taikant bendrą įvairius sektorius apimantį korekcijos koeficientą Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalyje numatytas korekcijos mechanizmas, kai visas pradinis valstybių narių nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius, apie kurį pranešama, viršija didžiausią nemokamai suteiktinų apyvartinių taršos leidimų skaičių. Tačiau šioje direktyvoje nenumatytas priešingai veikiantis korekcinis mechanizmas. Konkrečiai kalbant, šioje direktyvoje Komisija neįpareigojama apibrėžti *ex ante* santykinių taršos rodiklių taip, kad didžiausias metinis nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius, nurodytas Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalyje, būtų išnaudotas. Atvirkščiai, kadangi apyvartinių taršos leidimų paskirstymas grindžiamas pardavimo aukcione principu, šios direktyvos 10a straipsnyje nurodytos taisyklės dėl nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo yra laikinos.

88 Tuo remiantis darytina išvada, kad Lenkijos Respublika nepateikė argumentų, leidžiančių pripažinti, kad Komisijos santykinių taršos rodiklių nustatymas ginčijamame sprendime nebuvo akivaizdžiai būtinas atsižvelgiant į Direktyvoje 2003/87 nurodytus tikslus.

89 Trečia, kalbant apie ginčijamo sprendimo proporcingumą, kaip tai suprantama siaurai, reikia priminti, kad pagal šį principą, net jei ginčijamas sprendimas yra tinkamas ir būtinas teisėtai siekiamiems tikslams įgyvendinti, juo neturi būti sukeliama neproporcingų nepatogumų atsižvelgiant į siekiamus tikslus. Šiuo klausimu Lenkijos Respublika tvirtina, kad dėl ginčijamo sprendimo sumažės valstybėse narėse, kuriose vykdant gamybą kaip kuras naudojama anglis, įsikūrusių įmonių konkurencingumas, palyginti su įmonėmis konkurentėmis, įsikūrusiomis valstybėse narėse, kur vykdant gamybą naudojami kiti energijos šaltiniai, pavyzdžiui, gamtinės dujos. Jos nuomone, pirmosiose valstybėse tai sukels labai didelį prekių kainų padidėjimą, o tai turės rimtų socialinių ir ekonominių pasekmių. Be to, ginčijamas sprendimas turės didelę neigiamą įtaką vidaus rinkos veikimui ir sudarys kliūčių jai tinkamai veikti. Ji teigia, kad Komisijos nustatytų šilumos santykinių taršos rodiklių įgyvendinimo atveju 2013 m. centralizuoto šildymo kaina padidės maždaug 22 %.

90 Pirma, reikia priminti, kad Lenkijos Respublikos nurodytos atitinkamų įrenginių išlaidos yra susijusios su pareiga trūkstamus apyvartinius taršos leidimus pirkti aukcione, o tai yra Direktyvoje 2009/29 įtvirtinta taisyklė. Pagal principą, kad žalą atlygina teršėjas, nurodytą EB 174 straipsnio 2 dalyje, apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos tikslas buvo nustatyti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kainą ir leisti ūkio subjektams pasirinkti, ar mokėti, ar sumažinti išmetamų teršalų kiekį. Be to, pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2003/87 10 straipsnio 3 dalį valstybės narės, laikydamosi šioje nuostatoje nurodytų apribojimų, nustato iš apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcionuose gautų pajamų panaudojimą. Taigi jos gali prisidėti mažinant Lenkijos Respublikos nurodytas atitinkamų įrenginių išlaidas.

91 Antra, išlaidos, kurių faktiškai bus patiriama dėl įrenginių, naudojančių didelį šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį išmetantį kurą, prekybos laikotarpiais nuo 2013 m., priklauso nuo apyvartinių taršos leidimų rinkos kainos. Taigi, anot Lenkijos Respublikos, 2011 m. liepos mėn. ši kaina buvo 15 EUR už CO_2 toną. Komisija nurodo, kad 2011 m. spalio mėn. ši kaina buvo 11 EUR už CO_2 toną. Kiek tai susiję su šia kaina prekybos laikotarpiu nuo 2013 m., anot Lenkijos Respublikos, manoma, kad tai bus suma nuo 30 EUR iki 48 EUR už CO_2 toną. Kadangi šie vertinimai nebūtinai yra tikslūs, negalima atmesti galimybės, kad apyvartinio taršos leidimo kaina bus dar mažesnė arba didesnė. Todėl faktinės išlaidos negali būti nustatytos iš anksto.

92 Trečia, reikia priminti, kad nustatydamas apyvartinių taršos leidimų sistemą teisės aktų leidėjas atsižvelgė į skirtingų regionų situaciją ir ekonomiką (žr. šio sprendimo 73 ir 74 punktus). Be to, jis nustatė taisykles dėl nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo centralizuoto šildymo ir termofikacijos atvejais, siekiant patenkinti ekonomiškai pagrįstą paklausą, palyginti su šilumos gamyba ar vėsinimu (Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 4 dalis). Be to, pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 6 dalį valstybės narės taip pat gali imtis finansinių priemonių, skirtų sektoriams arba jų pošakiams, kuriems, kaip nustatyta, gresia didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika dėl sąnaudų, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimu, perkeltų elektros energijos kainai, siekiant šias sąnaudas kompensuoti. Be to, Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 12 dalyje įtvirtinta speciali taisyklė dėl nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo sektorių arba jų pošakių, kuriems būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, įrenginiams.

93 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Lenkijos Respublika nepateikė argumentų, leidžiančių pripažinti kad Komisijos santykinių taršos rodiklių nustatymas ginčijamame sprendime buvo akivaizdžiai neproporcingas, kaip tai suprantama siaurai.

94 Todėl reikia atmesti trečiąjį ieškinio pagrindą.

Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su Direktyvos 2003/87 10a straipsnio pažeidimu ir kompetencija priimti ginčijamą sprendimą, kurios Komisija neturėjo

95 Lenkijos Respublika tvirtina, kad priėmusi ginčijamą sprendimą Komisija pažeidė Direktyvos 2003/87 10a straipsnį, taikomą kartu su jos 1 straipsniu, ir viršijo savo įgaliojimus.

Dėl pirmos dalies, susijusios su Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos pažeidimu

96 Lenkijos Respublika iš esmės tvirtina, kad Komisija pažeidė Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, nes apibrėždama *ex ante* santykinius taršos rodiklius kaip atskaitos tašką ji turėjo pasirinkti šioje nuostatoje nurodytą metodą, o tada pataisyti taip nustatytą lygį, atsižvelgiant į visą Sąjungos *acquis*, t. y. visų pirma į valstybių narių teisę apibrėžti savo energijos tiekimo struktūrą, vienodo požiūrio principą, tvarios plėtros principą, Sąjungos politikos principus aplinkos srityje ir proporcingumo principą. Ginčijamo sprendimo 5 konstatuojamojoje dalyje nurodžiusi, kad neatsižvelgta nei į geografinį pasiskirstymą, nei į naudotas technologijas, žaliavas ar kurą, Komisija panaikino galimybę taikyti minėtas *acquis* taisykles.

97 Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta, kad apibrėžiant principus, pagal kuriuos nustatomi atskirų sektorių ar jų pošakių *ex ante* santykiniai taršos rodikliai, atskaitos taškas yra 10 % veiksmingiausių sektoriaus arba jo pošakio įrenginių Bendrijoje vidutinės eksploatavimo charakteristikos 2007 ir 2008 m.

98 Taigi šioje nuostatoje tik apibrėžiamas metodas, kuris turi būti naudojamas kaip atskaitos taškas apibrėžiant *ex ante* santykinių taršos rodiklių nustatymo principus. Lenkijos Respublika netvirtina, kad Komisija padarė klaidą, kai apibrėžė šį atskaitos tašką, bet teigia, kad iš pradžių šis atskaitos taškas buvo apibrėžtas pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą metodą, o

Komisija turėjo jį pataisyti atsižvelgusi į visą Sąjungos *acquis*, visų pirma Sąjungos teisės nuostatas ir principus, nurodytus pirmajame, antrajame ir trečiajame ieškinio pagrinduose. Tačiau iš šios nuostatos tokia koregavimo pareiga niekaip nematyti.

99 Remdamasi pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą metodą apibrėžtu atskaitos tašku Komisija turėjo nustatyti *ex ante* santykinius taršos rodiklius, laikydamasi šios direktyvos 10a straipsnio 1 dalyje nurodytų taisyklių. Taigi būtent pagal šios 1 dalies trečią ir ketvirtą pastraipas santykinių taršos rodiklių nustatymas turi užtikrinti, kad apyvartiniai taršos leidimai būtų skirstomi skatinant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir naudoti efektyviai energiją vartojančias technologijas, atsižvelgiant į veiksmingiausius metodus, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo termofikaciją, veiksmingą energijos gaminimą iš dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai, ir kad nebūtų skatinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas. Be to, santykinis taršos rodiklis turėjo būti apskaičiuotas nuo galutinio produkto, o ne nuo žaliavų, siekiant, kad per visą atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio gamybos procesą būtų kuo labiau sumažintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas ir padidėtų energijos naudojimo efektyvumas.

100 Kaip jau buvo nurodyta, nustatydama santykinių išmetamų teršalų rodiklių lygį Komisija turi didelę diskreciją. Vis dėlto, net naudodamasi tokia diskrecija, ji privalo savo pasirinkimą pagrįsti objektyviais ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą atitinkančiais kriterijais, atsižvelgti į visas faktines aplinkybes ir priimant atitinkamą aktą turimus techninius ir mokslo duomenis (žr. šio sprendimo 36 punktą).

101 Iš ginčijamo sprendimo 5–12 konstatuojamųjų dalių matyti, kad prieš nustatydama santykinius taršos rodiklius Komisija atliko sudėtingą analizę ir konsultavosi su sektorių ir jų pošakių atstovais. Konkrečiau kalbant apie santykinių taršos rodiklių verčių nustatymą, iš ginčijamo sprendimo 8 konstatuojamosios dalies matyti, kad Komisija nagrinėjo, ar Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodyti atskaitos taškai pakankamai atspindi efektyviausias technologijas, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo termofikaciją, veiksmingą energijos gaminimą iš dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai.

102 Remiantis šia analize negalima daryti išvados, kad nustačiusi santykinius taršos rodiklius pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnį Komisija viršijo savo diskrecijos ribas.

103 Šios išvados negali paneigti Lenkijos Respublikos argumentai, susiję su Sąjungos teisės nuostatomis ir principais, nurodytais pirmajame, antrajame ir trečiajame ieškinio pagrinduose.

104 Iš tiesų, pirma, kalbant apie Lenkijos Respublikos su SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktu susijusius argumentus, kad ginčijamas sprendimas daro didelį poveikį jos pasirinkimui tarp skirtingų energijos šaltinių ir bendrai energijos tiekimo struktūrai (žr. šio sprendimo 10 punktą), reikia priminti, kad priimdamas Direktyvą 2009/29 teisės aktų leidėjas siekė nustatyti labiau suderintą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, kaip matyti iš jos 8 konstatuojamosios dalies. Ši sistema pagrįsta, be kita ko, pardavimo aukcione principo įtvirtinimu suteikiant apyvartinius taršos leidimus nuo 2013 m. pagal Direktyvos 2003/87 10 straipsnį, ir yra numatytos pereinamojo laikotarpio taisyklės dėl šios direktyvos 10a straipsnyje nurodyto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo.

105 Kaip jau buvo konstatuota, visai Sąjungai taikomoms ir visiškai suderintoms priemonėms dėl Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje nurodyto suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų paskirstymo būdinga tai, kad kai kuriems įrenginiams jos daro didesnį poveikį nei kitiems (žr. šio sprendimo 85 punktą). Siekdamas kompensuoti galimas neigiamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/29, pasekmes tam tikroms valstybėms narėms nuo 2013 m., teisės aktų leidėjas atsižvelgė į skirtingų regionų situaciją ir ekonomiką (žr. šio sprendimo 73 ir 74 punktus).

106 Pereinamojo laikotarpio taisyklės dėl nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų, kurių skaičius pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 11 dalį kasmet bus mažinamas vienodomis dalimis, skirtos ne tik tam, kad ginčijamame sprendime būtų nustatyti santykiniai taršos rodikliai. Tiesa, kad santykinių taršos rodiklių vertė yra lemiama nustatant įrenginiui suteikiamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių (žr. šio sprendimo 41 punktą). Tačiau pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalį didžiausias nemokamai suteiktinų apyvartinių taršos leidimų skaičius yra apribotas. Jeigu preliminarus metinis nemokamai suteiktinų apyvartinių taršos leidimų skaičius laikotarpiu nuo 2013 iki 2020 m., valstybių narių pateiktas pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį ir ginčijamo sprendimo 15 straipsnio 1 dalį bei 2 dalies e punktą, viršija šios direktyvos 10a straipsnio 5 dalyje nurodytą ribą, Komisija turi taikyti bendrą įvairius sektorius apimantį korekcijos koeficientą, dėl kurio nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas visuose sektoriuose. Be to, jau konstatuota, kad pasirinkimas naudoti kito nei gamtinės dujos kuro, pavyzdžiui, anglies, pamatinę efektyvumo vertę neleistų išvengti įrenginių, kurių padėtis skiriasi dėl skirtingo kuro naudojimo, vienodo vertinimo (žr. šio sprendimo 50 punktą). Taip pat reikia priminti, kad neprivaloma sumažinti įrenginių išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kieko, o trūkstamą apyvartinių taršos leidimų skaičių galima nusipirkti aukcione. Taigi galima laisvai nustatyti lygį, iki kurio norima sumažinti įrenginių išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (žr. šio sprendimo 80 punktą). Be to, tarp pereinamojo laikotarpio taisyklių, nurodytų tos pačios direktyvos 10a straipsnyje, yra specialios taisyklės dėl sektorių ar jų pošakių, kuriems būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, įrenginių (žr. šio sprendimo 57 punktą).

107 Tuo remiantis darytina išvada, kad Lenkijos Respublikos nurodytas apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos poveikis valstybių narių pasirinkimui tarp skirtingų energijos šaltinių ir bendrai jos energijos tiekimo struktūrai iš esmės kyla dėl Direktyvoje 2003/87 nurodytų taisyklių, o ne dėl ginčijamame sprendime nustatytų santykinių taršos rodiklių. Todėl net darant prielaidą, kad toks poveikis egzistuoja, o to Lenkijos Respublika neįrodė, nes rėmėsi tik papildomomis išlaidomis, susijusiomis su nepakankamu nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiumi įrenginius eksploatuojantiems veiklos vykdytojams dėl tariamai pernelyg mažų *ex ante* santykinių taršos rodiklių (žr. šio sprendimo 78 punktą), jis būtų šios direktyvos, o ne ginčijamo sprendimo, kuriuo ji tik tinkamai taikoma, pasekmė.

108 Antra, dėl argumentų, susijusių su SESV 191 straipsnio 2 dalimi, taikoma kartu su jo 3 dalimi, Lenkijos Respublika tvirtina, kad apibrėžusi produkto santykinį taršos rodiklį ir neatsižvelgusi į geografinį pasiskirstymą, naudotas technologijas, žaliavas ir kurą Komisija pažeidė tvarios plėtros principą, bendrai nurodytą SESV 11 straipsnyje ir aplinkos srityje įgyvendintą SESV 191 straipsnio 2 dalimi. Kitaip nei šioje nuostatoje, Komisija, įgyvendindama savo aplinkos apsaugos politiką, neatsižvelgė į skirtingų Sąjungos regionų būklės įvairovės kriterijų. Be to, pagal SESV 191 straipsnio 3 dalį Komisija privalėjo atsižvelgti į aplinkos apsaugos priemonių įgyvendinimo naudą ir išlaidas ir šiuo atžvilgiu į socialinius, humanitarinius bei aplinkos apsaugos aspektus ir nematerialią naudą. Anot Lenkijos Respublikos, šių duomenų, susijusių su jos ir kitų valstybių narių naudojamais skirtingais energijos šaltiniais, palyginimas patvirtintų jos specifiką – kaip valstybės narės, kuri labai intensyviai vartoja anglį, nors yra viena iš didžiausių šio kuro gamintojų. Taigi dėl ginčijamo sprendimo ji priversta visiškai iš naujo apibrėžti savo energetikos politiką.

109 Pirma, reikia priminti, kad Direktyva 2003/87 pagrįsta EB 175 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią Tarybai leista nuspręsti dėl veiksmų, kurių turi imtis Bendrija siekdama įgyvendinti EB 174 straipsnyje (po pakeitimo – SESV 191 straipsnis) nurodytus tikslus. Pagal EB 174 straipsnio 1 dalį šie tikslai yra išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, saugoti žmonių sveikatą, apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius ir remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti. Pagal šio straipsnio 2 dalį Bendrijos politika aplinkos srityje siekiama aukšto apsaugos lygio atsižvelgiant į skirtingų Bendrijos regionų būklės įvairovę. Ji grindžiama atsargumo principu ir principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti

atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad ją atlygina teršėjas. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad rengdama savo aplinkos politiką Bendrija, be kita ko, atsižvelgia į galimą veiklos arba neveikimo naudą ir išlaidas.

110 Antra, kiek tai susiję su Lenkijos Respublikos argumentais, kad nustatydama produkto santykinius taršos rodiklius Komisija neatsižvelgė į skirtingų Sąjungos regionų įvairovę, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą Komisija privalo priimti visai Sąjungai taikomas visiškai suderintas įgyvendinimo priemones. Be to, dėl skirtingo Sąjungos regionų vertinimo atsižvelgiant į energijos šaltinius jų teritorijoje iš tikrųjų reikėtų pripažinti didesnį šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo lygį tam tikruose regionuose. Tačiau pagal šios direktyvos 10a straipsnio 1 dalies ketvirtą pastraipą santykinis taršos rodiklis turi būti apskaičiuotas nuo produktų, kad būtų kuo labiau sumažintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas. Taip pat reikia pažymėti, kad teisės aktų leidėjas, kiek tai susiję su apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos veikimu, atsižvelgė į skirtingų regionų situaciją ir ekonomiką (žr. šio sprendimo 73 ir 74 punktus).

111 Trečia, kalbant apie argumentus, kad neatsižvelgus į naudą ir išlaidas ginčijamame sprendime nustatant produkto santykinius taršos rodiklius Lenkijos Respublika priversta visiškai iš naujo apibrėžti savo energetikos politiką, kuri paremta nacionaliniais anglies ištekliais, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 3 dalį nemokami apyvartiniai taršos leidimai elektros energijos gamintojams iš esmės nesuteikiami. Galimybė pareinamuoju laikotarpiu suteikti nemokamų apyvartinių taršos leidimų elektros energijos gamybos įrenginiams numatyta tik kaip išimtis šios direktyvos 10c straipsnyje. Nors tiesa, kad valstybės energetikos politika yra susijusi ne tik su elektros energijos sektoriumi, bet visų pirma su jos energijos tiekimo struktūra, naudojamų energijos šaltinių tarpusavio priklausomybe ir aplinkos apsaugos tikslais, reikia pažymėti, kad tai, jog ginčijamame sprendime nustatyti produkto santykiniai taršos rodikliai, netrukdo naudoti anglimi paremtų technologijų. Pirma šio sprendimo pasekmė gali būti ta, kad šias technologijas naudojančių įrenginių valdytojai turės investuoti į naujausias technologijas, kurios leistų dar labiau sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Vadinasi, neatmetama galimybė, kad šie įrenginiai ir toliau naudos anglimi paremtas technologijas, nes, kaip tvirtina Lenkijos Respublika, jų išmetamų teršalų intensyvumas nuolat mažėja. Antra ginčijamo sprendimo pasekmė gali būti ta, kad šių įrenginių valdytojai pagal SESV 191 straipsnio 2 dalyje nurodytą principą, jog žalą atlygina teršėjas, turės reikalingus apyvartinius taršos leidimus įsigyti aukcionuose tam, kad jie atitiktų dėl jų gamybos veiklos išmetamų teršalų kiekį, kurio neapima nemokamai suteikti apyvartiniai taršos leidimai. Tačiau tokios pasekmės jau buvo numatytos šioje direktyvoje. Taigi Lenkijos Respublika neįrodė, kad dėl ginčijamame sprendime nustatytų produkto santykinių taršos rodiklių ji priversta visiškai iš naujo apibrėžti savo energetikos politiką.

112 Trečia, kalbant apie Lenkijos Respublikos argumentus, susijusius su SESV 194 straipsnio 2 dalies antra pastraipa ir vienodo požiūrio bei proporcingumo principais, pakanka pažymėti, kad, kaip matyti iš argumentų, susijusių su pirmuoju ieškinio pagrindu, antrojo ieškinio pagrindo pirma dalimi ir trečiuoju ieškinio pagrindu, juos reikia atmesti.

113 Nors Lenkijos Respublika dublike tvirtina, kad ginčijamas sprendimas turi atitikti visą Sąjungos teisę, teisės prasme ji tinkamai nenurodo tariamai pažeistos nuostatos. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą, taikomą procesui Bendrajame Teisme pagal to paties statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą, bet kuriame ieškinyje, be kita ko, turi būti pagrindų, kuriais remiamasi ieškinyje, santrauka. Ši informacija turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas priimti sprendimą dėl ieškinio, jei reikia, be jokios kitos papildomos informacijos (žr. 2008 m. kovo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *European Service Network prieš Komisiją*, T-332/03, neskelbiamo Rinkinyje, 229 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

114 Todėl šio ieškinio pagrindo pirmą dalį reikia atmesti.

Dėl antros dalies, susijusios su Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies antros pastraipos, taikomos kartu su šios direktyvos 1 straipsniu, pažeidimu

115 Lenkijos Respublika tvirtina, kad Komisija pažeidė Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, nes ši nuostata turėjo būti taikoma atsižvelgiant į šios direktyvos tikslus, t. y. šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo sumažinimas, priemonių veiksmingumas atsižvelgiant į išlaidas ir jų ekonominis efektyvumas. Pagal šios direktyvos 10a straipsnio 1 dalies antrą pastraipą Komisija privalėjo apibrėžti metodą, kuris leistų nustatyti santykinius išmetamųjų teršalų rodiklius nepakeičiant esminių šios direktyvos nuostatų. Tačiau ginčijamame sprendime Komisija neatsižvelgė į šio sprendimo poveikį tikslų, susijusių su priemonių veiksmingumu sąnaudų atžvilgiu ir jų ekonominiu efektyvumu, įgyvendinimui, nors pagal šios direktyvos 1 straipsnį visi joje numatyti tikslai yra vienodai svarbūs.

116 Pažymėtina, kad šiuo argumentu tik pakartojamas trečiajame ieškinio pagrinde pateiktas argumentas, susijęs su tariamu ginčijamo sprendimo netinkamumu atsižvelgiant į Direktyvos 2003/87 tikslus. Vadinasi, jį reikia atmesti dėl tų pačių priežasčių (žr. šio sprendimo 66–76 punktus).

117 Todėl reikia atmesti šio ieškinio pagrindo antrą dalį.

Dėl trečios dalies, susijusios su tuo, kad Komisija neturėjo kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo

118 Lenkijos Respublika tvirtina, kad priėmusi ginčijamą sprendimą Komisija viršijo įgaliojimus, kurie jai suteikti pagal Direktyvą 2003/87, nes neatsižvelgė į Sąjungos teisės principus, nurodytus pirmajame, antrajame ir trečiajame ieškinio pagrinduose, ir iš esmės pakeitė esmines šios direktyvos nuostatas. Jos nuomone, ginčijamas sprendimas yra ne šios direktyvos įgyvendinimo priemonė, o priemonė, kuria kuriama savarankiška Sąjungos klimato politika.

119 Šiuo klausimu, pirma, reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su tariamu neatsižvelgimu į Sąjungos teisės principus, nurodytus pirmajame, antrajame ir trečiajame ieškinio pagrinduose, šiais argumentais tik pakartojami šio ieškinio pagrindo pirmojoje dalyje pateikti argumentai, susiję su tariama pareiga pataisyti atskaitos tašką *ex ante* santykinių taršos rodiklių nustatymo principams apibrėžti, nurodytą Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje. Todėl juos reikia atmesti dėl tų pačių priežasčių (žr. šio sprendimo 96–114 punktus).

120 Antra, kiek tai susiję su tariamu esminių Direktyvos 2003/87 nuostatų pakeitimu, reikia pažymėti, jog reikalavimas, kad visoje Sąjungoje taikomomis visiškai suderintomis įgyvendinimo priemonėmis dėl suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo siekiama iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, kyla iš šios direktyvos 10a straipsnio 1 dalies antros pastraipos. Lenkijos Respublikos argumentai dėl šios nuostatos pažeidimo jau buvo atmesti nagrinėjant šio ieškinio pagrindo antrą dalį. Kadangi Lenkijos Respublika šioje dalyje nepateikia jokių papildomų duomenų, ją taip pat reikia atmesti.

121 Trečia, pažymėtina, kad Lenkijos Respublikos šioje dalyje nurodytais argumentais neįrodoma, kad Komisija neturėjo kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo. Iš tiesų, jeigu Komisija nebūtų atsižvelgusi į Sąjungos teisės principus, nurodytus pirmajame, antrajame ir trečiajame ieškinio pagrinduose, ir būtų iš esmės pakeitusi esmines Direktyvos 2003/87 nuostatas, ji būtų padariusi teisės klaidą, kai nustatytų santykinius taršos rodiklius. Tačiau šie argumentai nesusiję su Komisijos kompetencijos nustatyti santykinius taršos rodiklius klausimu.

122 Todėl šio ieškinio pagrindo trečiąją dalį, taigi ir visą šį ieškinį, reikia atmesti.

123 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia atmesti ieškinį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

124 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo.

125 Kadangi Lenkijos Respublika pralaimėjo bylą, ji turi padengti Komisijos išlaidas pagal jos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (septintoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Lenkijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Dittrich Wiszniewska-Białecka Prek

Paskelbta 2013 m. kovo 7 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.